

Verdiskaping i turistnæringa i distrikts-Norge

Presentasjon under et seminar arrangert av Virke reiseliv

Bergen, 21.8.2013

Carlo Aall
Forskingsleiar

Kva er verdiskaping?

- **Vi veit (sjølvsagt) korleis vi måler verdiskaping..**
 - Bruttoproduktet = Delen av driftsinntektene som blir att til løn til tilsette og/eller som overskot til eigarane (betaling for kapitalinnsats)
- **... den lokale verdiskapinga..**
 - Kva om eigarane er utabygds frå?
 - Kva om dei tilsette er utabygds frå?
- **.. og den indirekte verdiskapinga?**
 - (1) Innkjøp frå lokale leverandørar, (2) MINUS den delen av dette som går til innkjøp av innsatsfaktorar utafor fylket, (3) PLUSS private kjøp av lokale varer og tenester som tilsette og eigarar i reiselivsnæringane mm. gjer for pengane dei tener på turismen
 - Transportøkonomisk institutt reknar t.d. med ein multiplikatoreffekt på 1,25 – 1,33 for reiselivet i Sogn og Fjordane; eit tal som truleg er for høgt fordi dei ikkje har tatt med (2) men tar med (3).

Vert ofte glemt

Vert ofte feilaktig tatt med

- **Nokre utfordringar....**

Endringar i reiselivet

- Det urbane reiselivet går langt betre økonomisk enn distriktsreiselivet
- Konferansedelen («reiseliv») går langt betre økonomisk enn ferie- og fritidsdelen («turisme») for hotella
- Den lokale verdiskapinga frå reiselivet er relativt sett viktigare i distrikta enn i byane
- Småskala opplevings- og landbruksbasert reiseliv har hatt ei positiv utvikling delvis på tvers av negative utviklingstrekk i andre delar av reiselivet
- Ei meir «karbonintensiv» næring, først og fremst pga meir utslepp knytt transport

Endringer i rammevilkåra for turismen i distrikta

- Svakare betalingskraft frå delar av utalandsmarknaden kombinert med høgt lønns- og kostnadsnivå nasjonalt
- Svekking av vilkåra for den kanskje viktigaste opplevingsressursen for turismen i distrikta; det småskala landbruket
- Eit klima i endring kan råke reiselivet dobbelt, i form av tøffare klima og tøffare klimapolitikk

Dårlege institusjonelle vilkår for reiselivet

- Lite tradisjon (delvis også låg økonomisk evne) i næringa når det gjeld å vere kunnskapsorientert
- Reiseliv som politikkfelt svakt utvikla nasjonalt, regionalt og lokalt samanlikna med t.d. olje-, fiskeri- og landbruksnæringa
- Reiselivspolitikken er retta inn mot både forretnings- og fritidsdelen, og har eit storskala og heilårsfokus
- Institusjonell kapasitet for å drive med planlegging lokalt i distrikta forvitrar

Kunnskapshol

- Kva er den lokale verdiskapinga for ulike delar av reiselivet?
- I kva grad klarer reiselivet å utnytte den eksisterande marknaden (jf omgrepet «frustrated consumers»)?
- Korleis påverkar stor- og småskala reiseliv kvarandre når det gjeld lokal verdiskaping?
- Korleis heng langsiktig økologisk og økonomisk berekraft saman for reiselivet?
- Korleis styre ei næringsutvikling når styringskrafta i politikken i utgangspunktet er svak?

Takk for merksemda!

Carlo Aall

caa@vestforsk.no

991 27 222